

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md,
www.calm.md

Nr.101 din 04 aprilie 2025

Către: Ministerul Afacerilor Interne

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Național
privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027
(număr unic 236/MAI/2025)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027.

CALM a analizat prevederile proiectului Hotărârii Guvernului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul Hotărârii Guvernului aprobă Programul Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, care are drept scop integrarea treptată a străinilor, prin dezvoltarea măsurilor necesare pentru asigurarea accesului la educație, sănătate, locuințe, asistență socială și pe piața muncii.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei Programul Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (în continuare – Program Național), CALM a remarcat mai multe prevederi ale Programul Național, care stârnesc îngrijorare:

- „Autoritățile locale vor fi responsabile de implementarea măsurilor la nivel local, facilitând integrarea străinilor în comunitățile locale.” (Introducere/pag.4 din Programul Național).
- Drept sursă de finanțare a măsurilor Programului este indicat „**bugetul public național**” (Costuri/pag.43 din Programul Național), care include bugetul de stat, dar și bugetele locale, termen care nu corespunde cu termenul „bugetul de stat” din Tabelul nr. 5 Distribuirea costurilor estimate de implementarea a programului pe surse și ani de implementare.
- „Autoritățile publice locale vor sprijini implementarea măsurilor de integrare la nivel comunitar, facilitând accesul străinilor la servicii publice locale și asigurând

participarea activă a acestora în comunitățile lor.” (Autorități/instituții responsabile/pag.46 din Programul Național)

- Rubrica „Alte entități implicate” din Planul de Acțiuni.

Vom accentua, că autoritățile publice centrale nu pot impune obligații autorităților publice locale, ci numai să recomande întreprinderea unor acțiuni necesare, fapt care trebuie reglementat în PHG, dar și prevăzut în Programul Național/ Planul de acțiuni, în caz contrar la aprobarea actului normativ analizat în forma propusă, vor fi încălcate mai multe prevederi legale, după cum urmează:

Potrivit art.4 din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, Guvernul își desfășoară activitatea în domeniile ocrotirea sănătății, protecție socială, raporturi de muncă, familie, educație, migrație și azil etc.

Art.109 din Constituția Republicii Moldova stabilește, că administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele locale (care cuprind: a) bugetele locale de nivelul întâi, care reprezintă bugetele satelor (comunelor), ale orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău); b) bugetele locale de nivelul al doilea, care reprezintă bugetele raionale, bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetele municipale Bălți și Chișinău), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Parlamentului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Punerea în responsabilitatea administrației publice locale a unor sarcini, care țin de competența Guvernului/APC, fără alocarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării unor competențe delegate, este neconstituțională, contrară prevederilor naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și nu ține cont de capacitatea administrativă și financiară limitată în special ale APL I din localitățile rurale.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului, propunem următoarele modificări ce urmează a fi operate în PHG/Programul Național/ Planul de acțiuni:

1. În PHG va fi introdus un punct cu următorul conținut: „6. Se recomandă autorităților administrației publice locale să contribuie la realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de

acțiuni cu privire la implementarea Programului privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, în limita resurselor financiare disponibile.”

2. La capitolul *Introducere* din Programul Național, fraza „Autoritățile locale vor fi responsabile de implementarea măsurilor la nivel local, facilitând integrarea străinilor în comunitățile locale” va fi substituită cu fraza „Autoritățile administrației publice locale pot să contribuie la implementarea măsurilor la nivel local, facilitând integrarea străinilor în comunitățile locale.”
3. La capitolul *Costuri* din Programul Național, urmează a fi indicat expres că acțiunile stabilite în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului Național vor fi realizate din contul bugetului de stat/bugetele autorităților (și instituțiilor) responsabile și contribuțiile financiare al partenerilor de dezvoltare.
4. La capitolul *Autorități/instituții responsabile* din Programul Național, fraza „Autoritățile publice locale vor sprijini implementarea măsurilor de integrare la nivel comunitar, facilitând accesul străinilor la servicii publice locale și asigurând participarea activă a acestora în comunitățile lor.” va fi substituită cu fraza „Autoritățile administrației publice locale pot să contribuie la implementarea măsurilor de integrare la nivel comunitar, facilitând accesul străinilor la servicii publice locale și participarea activă a acestora în comunitățile lor.”
5. În Planul de acțiuni textul „Alte entități implicate” se substituie cu textul „Parteneri”.
6. În Planul de acțiuni la rubrica „Parteneri” vor fi concretizate autoritățile publice locale implicate (APL II și/sau APL I).

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 poate fi propus pentru aprobare doar după luarea în considerare a propunerilor expuse.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu, expert CALM,
tel. 22 35 09